

TANÁRKÉPZŐ KÖZPONT RÖVID CIKLUSÚ KÉPZÉSÉNEK –
kizárólag a nem tanári mesterszakos (MA/bölcsész végzettségű)
azonos szakos hallgatók részére

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEI

1. TÉTEL

A. Nevelés és szocializáció

- **nevelés és szocializáció fogalma**
- **elméletek a nevelhetőség kérdéséről**
- **eszmény – cél – érték a nevelésben**
- **a nevelés, mint folyamat értelmezése**
- **fejlesztési területek (nevelési feladatok) a NAT-ban**

110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
I.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

Kozma Béla (1993): Pedagógia
Comenius Bt., Pécs. 21-44.o.

Bábosik István (1999): A nevelés elmélete és gyakorlata
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 37-55.o.

Gloviczki Zoltán: Bevezetés a pedagógiába
<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/gloviczki-Bevped.pdf>
5-45.o. (Utolsó letöltés: 2018. január 31.)

B. A tanulás pszichológiai elméletei. A tanulás pedagógiai meghatározása, a didaktikatörténet négy tanulásfelfogása

- **elemi tanulási formák**
- **klasszikus és operáns kondicionálás**
- **komplex tanulás**
- **szociális tanulás**
- **modellkövetés**
- **azonosulás**
- **a tanulás pedagógiai meghatározása**
- **a didaktikatörténet négy tanulásfelfogása**

Atkinson és mtsai (1999): Pszichológia. Osiris, Budapest. 7. fejezet (Tanulás és kondicionálás, 198-221.)

N. Kollár Katlain, Szabó Éva (2004): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris, Budapest. 12. fejezet, 265-278., 22. fejezet, 496-538, 14. fejezet (233-243.)

Nahalka István (2006): Mi a tanulás? In: Nahalka István (szerk.): Hatékony tanulás. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése 3. kötet. 1. fejezet.
<http://mek.niif.hu/05400/05446/05446.pdf> 9-16.

2. TÉTEL

A. Tendenciák és kihívások a nevelés területén napjainkban

- **Z generáció a köznevelésben (gondolkodási jellemzők, mindennapi életük jellemzői és lélektani következmények)**
- **a pedagógusszerep változásai**
- **nevelési módszerek**
- **a szocializáció nem tudatos elemei**
- **a tevékenység, a tér és idő változása a gyermekek életében**

Tari Annamária: A Z-generáció a közoktatásban <https://www.youtube.com/watch?v=XLolPx4lbOQ>
Utolsó letöltés: 2018. 01. 30.

Bábosik István (1999): A nevelés elmélete és gyakorlata
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 83-149.o.

Varga Miklósné: A pedagógusszerepek átalakulása napjainkban
<https://www.ofi.hu/tudastar/pedagogusszerepek>

Horváth Futó Hargita: Tanártípusok, tanári szerepmodellek
http://epa.oszk.hu/02400/02401/00041/pdf/EPA02401_Hungarologiai_kozlemenyek_2011_04_075-088.pdf

Majzikné Lichtenberger Krisztina (2008): Szocializáció a posztmodern társadalomban és ennek hatása a fiatalok családképére

Doktori disszertáció (54-62.o. és 67-78.o.)

http://nevelstudomany.phd.elte.hu/vedesek/2008/PhD_2008_Majzikne_Lichtenberger_Krisztina.pdf

B. A különleges bánásmódot igénylő gyermek

- **meghatározása, típusai**
- **a sajátos nevelési igény fogalma, értelmezése, kezelése az iskolában.**
- **tehetségfejlesztés**
- **esélyegyenlőség**
- **az oktatás területén jelentkező egyenlőtlenségek és azok értelmezési keretei.**

Géniusz Könyvek letölthetők: www.geniuszportal.hu/geniuszkonyvek Ezekből a szaknak megfelelő kötet kiválasztása , ismertetése

Petriné Feyér Judit (2003): A különleges bánásmódot igénylő gyermek. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 417-446. o.

Estefánné Varga Magdolna, Dávid Margit (2014) SNI tanulók támogatása IKT eszközökkel. 1.fejezet
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0021_12_sni_tanulok_tamogatasa_ikt_eszkozokkal/12_a_kurzus_tartalma_112ig.html

Vargáné Mező Lilla (2009) Sajátos nevelési igényű tanulók együttneveléséről pedagógusoknak, intézményvezetőknek.
<http://ofi.hu/tudastar/sajatos-nevelesi-igenyu/sajatos-nevelesi-igenyu-090617-2>

Bodrogai T., Pápay N., Soltész É., Vaskó Gy. (2012): Sajátos nevelési igényűek pedagógiája és pszichológiája. Budapest. Szent István Társulat I-II-III. fejezet

3. TÉTEL

A. Az oktatás módszerei, szervezési módok/munkaformák

- **az oktatási módszerek csoportosítása, felsorolása**
- **kooperatív módszerek**
- **a módszerek kiválasztása**
- **a szervezési módok / munkaformák értelmezése, változatai**
- **a szervezési módok és az oktatási módszerek viszonya**
- **a gyakorlat keretében alkalmazott sikeres és problémát okozó szervezési mód, módszer**

Falus Iván (2003): Az oktatás módszerei. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 223-296.o.

M.Nádasi Mária(2003): Az oktatás szervezési módjai. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 361-384. o.

M. Nádasi Mária (2010): A projektoktatás elmélete és gyakorlata. Génius Könyvek 6. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest. www.tehetseg.hu/tehetsegkonyvek

Molnár Gyöngyvér (2005): A probléma alapú tanítás. Az ismeretek alkalmazásának és az együttműködő készség fejlesztésének egy módszere. Iskolakultúra, 15. 10. sz. 31-43. www.iskolakultura.hu

B. A gyermekszemlélet változása a nevelés történetében az ókortól napjainkig

- **a gyermek élete az ókori Athénban és Spártában**
- **a középkor gyermekfelfogásának sajátosságai**
- **az újkor gyermekszemlélete**
- **Rousseau nézetei a gyermekről - a nevelés "kopernikuszi fordulata"**
- **a reformpedagógia új megközelítései a gyermekkorral és a neveléssel kapcsolatban**
- **napjaink gyermekszemlélete**

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2001): Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris Kiadó, Budapest.

Vajda Zsuzsanna – Pukánszky Béla szerk. (1998): A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

Pukánszky Béla szerk. (2000): A gyermek évszázada. Osiris, Budapest

Pukánszky Béla (2001): A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Budapest. Educatio 20. 1. 37-47.

Pukánszky Béla (2011): Gyermekideológiák a pedagógia eszmetörténetében.

4. TÉTEL

A. Nevelési szintek

- **a család funkciói, családtípusok, családszerkezetek**
- **az iskola funkciói.**
- **az iskola működését meghatározó dokumentumok.**
- **az iskola és a család együttműködése, szervezeti formái**
- **egyéb nevelési szintek**

Heimann Ilona (et. al.): Iskolán kívüli nevelés.
Bölcsész Konzorcium, 2006.

Nagy Ádám - Trencsényi László(2011): Szocializációs közegek a változó társadalomban. A nevelés esélyei: család, iskola, szabadidő, média. ISZT Alapítvány. Bp. (25-50. old.)

Gombocz János – Trencsényi László(2007): Változatok a pedagógiára. OKKER, Bp. (42-47. old.)

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

Halász Gábor (2001): Az oktatási rendszer. Műszaki Kiadó, Budapest.

Podráczky Judit szerk. (2012): Szövetségben: Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

Zrinszky László (2002): Nevelélmélet. Műszaki Kiadó, Budapest.

B. Az előítéletek kialakulásának okai, kezelési lehetőségei az iskolában. Bűnbakképzés

- **torzítások a személyészlelésben**
- **az előítéletek kialakulásának kognitív, érzelmi, szociális háttere**
- **a tekintélyelvű személyiség**
- **a kirekesztés pszichológiai háttere**
- **bűnbakképzés**
- **az előítéletek kezelési lehetőségei**

Aronson, E.: A társas lény. Akadémiai Kiadó, Budapest (több kiadás)

Forgács József (2007): A társas érintkezés pszichológiája. Kairosz, Budapest. 11-89.

5. TÉTEL

A. Értékelés az iskolában

- az értékelés szintjei, funkciói
- az értékelés fajtái, a viszonyítás problémája
- az értékelés folyamata
- az értékeléssel, osztályozással kapcsolatos problémák
- a fejlesztő értékelés

Fejlesztő értékelés. A tanulást fejlesztő osztálytermi módszerek a középfokú oktatásban (2005): OECD CERI. OKI. Budapest
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=fejleszto>

Golnhofer Erzsébet (2003): A pedagógiai értékelés. In: falus Iván (szerk): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 385-416. o.

Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (alkotó szerk.)(2004): Osztályozás, Szöveges Értékelés, Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest.

Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2009): Fejlesztő értékelés. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár X., Gondolat Kiadó ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest.

B. A keresztyén nevelés lényege, alapelvei, legfontosabb jellemzői

- a Magyarországi Református Egyház iskolarendszere
- az MRE köznevelési törvénye
- a református iskolai nevelés tradíciói, sajátosságai

Szűcs Ferenc (1997): A reformáció oktatási és nevelési eszménye. In: „Fölbuzog szívem szép beszédre” (szerk.: Tenke Sándor, Karasszon István) KRE-BTK, Budapest.

Pálhegyi Ferenc (2001): Útjelző táblák – Előadások a keresztyén pedagógiáról. Református Pedagógiai Intézet, Budapest.

A Magyarországi Református Egyház 2014. szeptember 1-jétől hatályos köznevelési törvénye. www.refpedi.hu
Kopp Erika (2007): Mai magyar református középiskolák identitása. KRE, Budapest.

Papp Kornél (2005): Az egyházi közoktatás finanszírozása. Az egyházi oktatás alapelvei és az állampolgári jogok. Educatio 14. 3. 590-603.

Pusztai Gabriella – Lukács Ágnes szerk. (2014): Közösségteremtők. (Tisztelgés a magyar vallásszociológusok nagy nemzedéke előtt) Debreceni Egyetemi Kiadó. <http://mek.oszk.hu/13200/13202/13202.pdf>

6. TÉTEL

A. Az oktatási folyamat. Az iskolai oktatómunka tervezése

- **az oktatási folyamat értelmezése.**
- **a kognitív és a motivációs önszabályozást kiépítő oktatási folyamat**
- **az iskolai oktatómunka tervezési szintjei.**
- **a tanár egyéni tervei**
- **a tanítási óra tervezésének változatai**
- **az RJR modell**
- **a gyakorlat idejében alkalmazott óratervezés bemutatása, reflektálása.**

Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Petőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. PTE Pécs. RJR modell (201-204. o.)

Kotschy Beáta (2003): Az oktatás célrendszere. Az iskolai oktatómunka tervezése. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 137-164., 469-486. o.

Réthy Endréné (2003): Az oktatási folyamat. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 219-241.o.

B. Kamaszkor jellegzetességei. X Y Z generáció

- **a kamaszkor jellegzetességei Erikson elméletének tükrében**
- **Laufer vészjelei a serdülő szélsőséges viselkedési mintázataival kapcsolatban**
- **viselkedési addikciók jelentősége serdülőkorban**
- **hátrányos helyzetű és/vagy tehetséges serdülők és a pedagógus kapcsolata**
- **pedagógus szerepe a serdülőkori problémák kezelésében, megelőzésében**
- **kommunikációs és kulturális különbségek a generációk között: X Y Z generáció**

Mérei-Binét (több kiadás): Gyermeklélektan, Animula.

Tari Annamária: Y generáció, Jaffa kiadó és kereskedelmi kft. 2010

Szabados Sándor: Digitális bennszülöttek. Oktatás-Informatika Folyóirat 2009. 1.szám 19-23.

Vikár György (1999): Az ifjúkor válságai. Animula, Budapest.

7 TÉTEL

A. Eltérő-megértő bánásmód

- **A nemzetiségi kisebbségek helyzete és oktatása Magyarországon.**
- **A cigányság élete, a cigány gyermekek szocializációjának jellegzetességei. Roma gyerekek a hazai közoktatásban. A jellegzetes iskolai konfliktusok.**
- **Integráció/szegregáció - előnyei, hátrányai**
- **Migráns gyermek az iskolában. A kölcsönös elfogadás folyamatának tényezői**
- **Előítéletek legyőzése, érzékenyítési gyakorlatok**

Bodonyi Edit (2007): A nemzetiségi oktatásügyünk. In: Bábosik István (szerk.): Pedagógia és személyiségfejlesztés. OKKER, Budapest

Boreczky Ágnes (2009): Cigányokról másképpen. Gondolat, Budapest

Feischmidt Margit - Nyíri Pál (2006, szerk.): Nem kívánt gyerekek? Külföldi gyerekek magyar iskolákban. MTA Nemzeti-etnikai Kisebbségkutató – Nemzetközi Migrációs és Menekültügyi Kutatóközpont, Budapest

Joachim László (2013): Oktatási jó gyakorlatok Európában. Than Károly Ökoiskola, Budapest Honlap: <http://than.hu>

B. A személyiség alakulásának folyamatai

- **szocializáció**
- **énfejlődés**
- **identitás**
- **korai kötődés**
- **fejlődési zavarok**
- **környezet és öröklés viszonya a fejlődépszichológia elméleteiben**

N. Kollár - Szabó (2004): Pszichológia pedagógusoknak (2. fejezet, 11-31., 5. fejezet, 53-72.)
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_pszichologia_pedagogusoknak/adatok.html

Mérei-Binét (több kiadás): Gyermeklélektan, Animula.

8. TÉTEL

A. Alternatív/innovatív iskola

- **Az alternatív iskolák jellemzői Magyarországon és külföldön**
- **Az alternatív pedagógia módszerei**
- **A tanárszerep változásai az alternatív iskolában – kihívások és új feladatok a pedagógusok előtt**
- **Pedagógiai értékelés az alternatív iskolákban**
- **Az alternatív pedagógiai koncepciók elemzésének módszerei - esettanulmány készítésének módszerei**
- **Az alternatív iskolák innovációs törekvéseinek hatása közoktatásunkra**
- **Értékek és újdonságok az alternatív pedagógiában**
- **Sajátos nevelési igényű gyermekek az alternatív pedagógiai koncepciók szemszögéből, az alternatív iskolákban**

Bodonyi Edit (2012): Modern alternatív iskolák. Eötvös Kiadó, Budapest.

Klein Sándor-Soponyai Dóra (2011, szerk.): A tanulás szabadsága Magyarországon. Alternatív pedagógiai irányzatok, tanárok, tantárgyak. Edge 2000, Budapest (II. rész)

B. Csoportfolyamatok az iskolában

- **csoportnyomás**
- **csoportnorma**
- **konformizmus**
- **engedelmesség**
- **társas interakciók az iskolai környezetben**
- **csoportfolyamatok vizsgálata**

Atkinson és mtsai (1999): Pszichológia. Osiris, Budapest.
18. fejezet (Társas kölcsönhatás és társas befolyásolás, 524-552.)

Aronson, E.: A társas lény. Akadémiai Kiadó, Budapest (több kiadás)

Forgács József (2007): A társas érintkezés pszichológiája. Kairosz, Budapest. 199-220., 295-339.